

Sverige måste ta sitt ansvar för vargen!

090918

I rovdjursdebatten hörs ofta uttalanden som kan tolkas som att Sverige, åtminstone delar av landet, översvämmas av vargar och att vi nu slutgiltigt måste stoppa vargstammens tillväxt. Kontentan av många uttalanden är helt enkelt: *Det finns inte plats för vargen i Sverige, åtminstone inte fler än de dryga 200 vi har idag.*

Men – mot bakgrund av siffrorna nedan kan man undra:

Var i Europa finns det plats för vargen – om inte i Sverige?

Siffrorna i tabellen speglar situationen för vargen i Europa 2004, det senaste året där vi har hittat jämförbar statistik. För Sverige och Norge redovisas dock uppgifter för år 2008. Om vi skulle redovisa 2004 års siffror även för Sverige, skulle vi hamna ännu sämre till i jämförelsen!

Underlagsmaterialet vad gäller antalet vargar är hämtat från rapporten:

Status and Trends for Large Carnivores in Europe

LCIE report for the UNEP-WCMC project "Biodiversity Trends and Threats in Europe" by the Large Carnivore Initiative for Europe, February 2004.

Redovisningen är sammanställd av Mats Ericson, Taiga Nature & Photo.

Länder ordnade efter antal vargar/1 000 km ²	Antal vargar	Vargar/1 000 km ²	Människor/km ²
1. Makedonien	800	31,1	82
2. Grekland	2 000	15,2	82
3. Rumänien	3 000	12,6	90
4. Vitryssland	2 500	12,1	50
5. Lettland	750	11,6	36
6. Estland	500	11,1	29
7. Litauen	600	9,2	55
8. Bulgarien	1 000	9,0	67
9. Albanien	250	8,7	110
10. Slovakien	400	8,2	111
11. Bosnien/Herzegovina	400	7,8	79
12. Spanien	2 500	5,0	91
13. Serbien/Montenegro	500	4,9	106
14. Ukraina	2 000	3,3	79
15. Portugal	300	3,3	115
16. Kroatien	170	3,0	80
17. Slovenien	50	2,5	100
18. Polen	700	2,2	127
19. Italien	500	1,7	198
20. Ungern	50	0,54	108
21. Sverige	220	0,49	23
22. Finland	160	0,47	17
23. Tjeckien	20	0,25	133
24. Frankrike	40	0,07	94
25. Norge	20	0,05	12
26. Tyskland	15	0,04	230

I tabellen jämförs 26 länder i Europa, länder som alla har varg, när det gäller antal invånare per km² landyta och antal vargar per 1 000 km². **De allra flesta av dessa europeiska länder har som synes betydligt fler vargar per 1 000 km² än Sverige. Dessutom – alla dessa länder med fler vargar är också betydligt mer tätbefolkade än Sverige.**

Jämför vi antalet vargar per 1 000 km² hamnar Sverige på en 21:a plats bland 26 länder. De 20 länder på listan som har fler vargar än Sverige per 1 000 km² är alla betydligt mer tätbefolkade än Sverige. Spanien, Portugal och Italien, för att välja några länder i västra Europa, har 4, 5 respektive 8 ggr fler invånare per km² än i Sverige.

Räknar vi det totala antalet vargar, oberoende av landets storlek, hamnar Sverige på en 18:e plats bland de 26 länderna. Före Sverige i den jämförelsen ligger bl a länder som Grekland, Spanien, Portugal och Italien. Dessutom ett stort antal länder i östra Europa, i Baltikum och på Balkan, som också har betydligt fler vargar än Sverige.

Jämför vi antalet invånare per km² hamnar Sverige på en 24:e plats bland 26 länder. Endast Finland och Norge har färre invånare per km² än Sverige. Just Sverige, Finland och Norge är alltså de glesast befolkade länderna i Europa. Samtidigt ligger just dessa länder i botten på listan över antalet vargar räknat per 1 000 km²!

Vi jämför ländernas yta och noterar att Sverige ligger på 4:e plats bland de 26 länderna. Större är bara Ukraina, Frankrike och Spanien. Sverige är alltså ett mycket stort land i Europa.

Hur man än väljer att göra jämförelser ligger Sverige alltså mycket dåligt till bland Europas länder, om man ser till förekomst av varg i relation till ländernas storlek och i förhållande till antalet människor som bor i de olika länderna.

Lek med tanken att vi skulle tillåta 1 000 vargar i landet. Då skulle Sverige avancera från 21:a till 18:e plats på listan över antal vargar per 1 000 km², nu strax före Italien men fortfarande efter både Spanien och Portugal. Och fortfarande inte ett dugg smickrande för Sverige som ett land med höga naturvårdsambitioner.

Med 2 000 vargar i landet avancerar Sverige ytterligare några snäpp till 14:e plats på listan över antal vargar per 1 000 km², fortfarande efter Spanien men nu före Portugal. Lite bättre, javisst – men fortfarande långt efter länder som Grekland, Estland, Lettland, Litauen, Rumänien och Bulgarien, för att bara nämna några länder som hamnar långt före Sverige på listan.

Nu invänder säkert någon att vargarna i Sverige inte är spridda över hela landet utan att de förekommer huvudsakligen i delar av Svealand, med tätast koncentration i Värmland, Dalarna, Örebro och Gävleborgs län. Sant – men detta förhållande är inte unikt för Sverige. Samma situation, att varg finns huvudsakligen eller enbart i delar av landet, gäller också för många andra länder i Europa där vargen förekommer.

Andra kanske invänder att man bör förhålla sig tveksam till uppgifterna om antalet vargar i ett antal länder. Detta mot bakgrund av att uppgifter om antalet vargar sannolikt är mindre trovärdiga i länder med förhållandevis sämre förutsättningar än Sverige när det gäller att regelbundet genomföra inventeringar.

OK – Så låt oss halvera antalet vargar i samtliga länder utom Sverige, där vi fortfarande räknar med 220 vargar, för att se var vi då hamnar på varglistan.

I en jämförelse av antalet vargar per 1 000 km² avancerar Sverige då från 21:a plats till 20:e plats bland 26 länder. Vi passerar endast Ungern.

Vi räknar vidare med förutsättningen att vi halverar antalet vargar i alla jämförda länder, utom i Sverige.

- Om vi då tillåter 1 000 vargar i Sverige skulle vi hamna på 14:e plats, fortfarande inte speciellt smickrande, mot bakgrund av våra förutsättningar.
- Först med 2 000 vargar i landet avancerar vi till en 9:e plats på listan. Detta är en placering som ligger mer i nivå med våra naturliga förutsättningar.

Vargen – en del av vår biologiska mångfald.

I Sverige vill vi gärna framhålla oss själva som ett land som värnar om natur- och miljövärden. Mestadels är vi också, i andra sammanhang, förhållandevis duktiga på att ta vår del av ansvaret för vår biologiska mångfald. När det gäller förutsättningarna att hysa vargar och andra stora rovdjur har Sverige, hur man än jämför, unika förutsättningar – både vad gäller total landareal, vad gäller tillgång till stora viltrika och glest befolkade naturområden och vad gäller antal människor, totalt och per ytenhet.

Men, tar vi verkligen vårt ansvar när det gäller att värna vargen som en naturlig och självklar del i vår biologiska mångfald? Jämförelserna med andra länder i Europa talar sitt tydliga språk. Totalt dryga 200 vargar i Sverige, som Regeringen nu föreslår som en målsättning tills vidare, är en ambition som är mycket låg i en jämförelse med de allra flesta övriga länder i Europa. Det tycks som om många resonerar som så att *vargen får gärna finnas, men inte här.*

Hur många vargar vi accepterar är en fråga om attityder!

Oavsett alla argument och övertoner i debatten – kom inte och påstå att det inte finns plats för varg i Sverige och det i betydligt större antal än idag. Flera stora attitydstudier har också visat att en majoritet, även av glesbygdsborna, är positiva till våra rovdjur och gärna ser fler rovdjur i naturen.

Ser vi till våra förutsättningar, och jämför oss med andra länder, är 2 000 vargar i Sverige faktiskt ett rimligt antal. Men om vi sedan ska acceptera 1 000, 1 500 eller kanske 2 000 vargar är en fråga som naturligtvis kan och ska diskuteras. Frågan är inte enbart en biologisk fråga, utan kanske ännu mer en politisk fråga där man också har att ta hänsyn till vad människor vill och kan acceptera. Hur som helst är ett maximiantal på dryga två hundra vargar i Sverige ett håll mot alla de länder i Europa som, med betydligt sämre förutsättningar än vi, hyser flera tusen vargar.

Vargens framtid är inte en fråga om huruvida det finns plats för vargen i vår svenska natur eller ej. Frågan handlar enbart om våra attityder.

Vi människor, och våra attityder, avgör framtiden för vargar och andra stora rovdjur.

Dessa djur har visat att de kan leva med oss.

Nu är det upp till oss att visa att vi kan leva med dem.

Världsnaturfonden WWF, Naturskyddsföreningen, Svenska Roddjursföreningen